

63 PUY-DE-DÔME

Guide: pag. 257 – 261

(Reisvolgorde is NIET goed!)

Atlas: ANWB Michelin Toeristische Wegematlas Frankrijk 2018

(GROEN omcirkeld) (alles is OOST)

Plaats + blz. Atlas	Waar ligt het	Tekst uit de Guide
Aigueperse 209 H3	46°01'27.90 N 03°11'53.60 O	a.1. Route de Saint-Agoulin, het Gemeentelijk kerkhof. De sepulture van Jacques Chaucheprat (niets) . Hij dient bij het 61 ^e ligne van 1800-1815. Hij wordt korporaal (1805), sergeant (1806), onder-luitenant (1809), luitenant (1811) en kapitein 1812. Gewond te Jena, Eylau, Wagram, Mojaisk, Hamburg en Waterloo. (vertikaal monument met een hoed er op)
Arlanc 229 E4	45°24'35.00 N 03°43'21.10 O	a.1. Place du chateau , op de hoek van de rue des Nobles, een standbeeldje van Napoleon , in een nis. De herkomst is onbekend.
Aubiat 209 H3	45°58'34.60 N 03°10'26.00 O	a.1. Vlakbij de muur van het tweede kerkhof de sepulture van generaal Nicolas Beker (FR) . Officier der cavalerie, werkzaam bij de staf. Hij wordt brigade generaal in 1801, daarna divisie generaal in 1808. Hij neemt deel aan de slagen bij Austerlitz en Essling. Graaf van Mons in 1808. Hij begeleidt Napoleon op de Bellerophone in juni 1815. (rechts van de ingang, vier kolommen met piramidedak)
Ayat-sur-Sioule 209 F2	zoeken 46°02'59.70 N 02°53'22.20 O	a.1. Bij de ingang van dit dorp het gerestaureerde geboortehuis van generaal Desaix (FR) , genoemd Le Château. Een PC: Opschrift in de Guide. (neem een weg in de richting van de renbaan om op de juiste plek te komen!) Louis Desaix, leerling van de militaire school in Effiat, divisie generaal in Egypte, veroverde Boven-Egypte. Hij voegde zich weer bij Bonaparte in Italië op 11 juni 1800 en werd gedood drie dagen later aan het hoofd van zijn troepen te Marengo. a.2. Op een pleintje bij de ingang van dit dorp een granieten piramide ter ere van generaal Desaix. Opschrift in de Guide. Ingewijd in aug. 1890, omgeven door vier kanonnen uit de tijd van het Premier Empire.
Aydat 227 G2	45°41'38.20 N 02°57'05.10 O	a.1. Bij het kruispunt de Randanne het chateau de Montlosier , nu een administratief centrum voor het regionale natuurpark van de vulkanen van de Auvergne. Het werd eigendom van François Reynaud, graaf van Montlosier (FR) . Emigrant, daarna werkzaam bij het ministerie van Buitenlandse Zaken en geheim secretaris van Napoleon. Napoleon droeg hem op een werk te schrijven over de Franse monarchie: 'De la monarchie Française depuis son établissement jusqu'à nos jours'. Geweigerd door de censuur in 1812, verscheen dit werk tijdens de Restauratie. De

		graaf van Montlosier ontwikkelde de bouwgrond in deze regio. Hij is begraven in een privé plek, een dependance van dit administratief centrum, in het midden van het bos.
Chanonat 227 H1	45°41'33.20 N 03°05'43.00 O	a.1. Op het plein een fontein , opgedragen aan de dichter Jacques Delille, opgericht in 1827. Jacques Delille (FR) , genaamd l'abbé Delille (maar hij trad nooit in in een orde), afkomst onbekend, werd in dit dorp opgevoed tot hij 12 jaar was. Latinist, professor bij de Universiteit, meester der dichtkunst, was hij erg in de mode tot aan zijn dood in 1813. Hij publiceerde verschillende gedichten tijdens het Empire, waaronder 'Les Trois Règnes de la Nature' in 1809.
Charbonnières-les-Varennes 209 G4	45°54'12.80 N 02°59'07.00 O	a.1. Het manoir (landgoed, groot huis) de Veygoux , familiehuis van generaal Desaix , gebouwd in de 17 ^e eeuw. Is veranderd in een ecomuseum, waarin de generaal veel plaats krijgt.
Clermont-Ferrand 209 H5	45°46'38.20 N 03°05'01.80 O	a. WOONHUIS a.1. 18, boulevard Desaix , in het oude convent van de cordeliers, later veranderd en vergroot, installeerde zich de eerste prefect: - Marie-Jean-Baptiste-Antoine de Ramey de Sugny (FR) , die in maart 1804 overleed. - Marie-Just-Antoine de La Rivoire de la Tourette (FR) verving hem twee jaar lang. Hij werd baron van het Empire in 1809. - Louis-François-Élisabeth Ramond (niets) , geleerde, lid van het Instituut, verving hem in jan. 1814. - Marie de Contades (niets) , daarvoor intendant in <i>Basse-Styrie</i> (in Slovenië), werd zijn opvolger. - daarna Jean-Baptiste de Rogniat (FR) in maart 1815.
	45°46'33.20 N 03°04'56.30 O	b. MONUMENT b.1. Place de Jaude , uiterste zuiden, het standbeeld van generaal Desaix (door Nanteuil), ingewijd in 1848. Het voetstuk is vernieuwd in 1900.
	45°46'19.70 N 03°05'17.70 O = midden jardin	b.2. Boulevard Lafayette en avenue Vercingétorix . Op de hoek van het jardin Lecocq, een obelisk van lava uit Volvic ter herinnering aan generaal Desaix . De eerste steen werd gelegd op 23 juni 1801.
	45°46'43.50 N 03°05'08.60 O	c. KERK c.1. Place de la Victoire, in de kathedraal Notre-Dame rust in het koor in de kapel Sainte-Anne, Charles-Antoine-Henri Duwalk de Dampierre (FR) . Priester geworden in 1772, gevangen van 1792-1793, benoemd tot bisschop van Clermont-Ferrand in april 1802, baron van het Empire in 1809. De sepulture is versierd met een marmeren medaillon (door Etex).
	45°46'43.80 N 03°05'00.10 O	d. MUSEUM d.1. Petite-rue-Saint-Pierre het musée de Ranquet . Hier zijn herinneringen aan generaal Desaix ; een zakdoek van Savary , die zijn aide de camp van zijn bloed bij Marengo heeft opgepakt; veel wapens veroverd op Mourad-Bey tijdens de campagne in Egypte; allerlei uniformen; een ponjaard door Bonaparte aan Desaix geschonken.

45°47'04.10 N
03°05'48.70 O
(groot)

e.KERKHOF der Carmes:

- **Antoine Boirot (FR)**, advocaat en wetgever, lid van de Raad van Ouden in het jaar V, lid van het wetgevende Lichaam in 1808. (centrum van het oude deel)

-**Jean-Chrystome Bruneteau de Sainte-Suzanne (FR)**. Chef brigade en commandant van de infanterie van Indië (1802). Hij commandeert het île de France (nu: Mauritius) in 1805. Dient daarna op het Île Bonaparte (nu: Réunion), gevangen in 1810. Kolonel bij het 29e léger in 1811. Hij dient onder generaal Partouneaux, wordt daarna gevangen genomen aan de Berezina. Maréchal du camp. Hij pleegt zelfmoord op 1 aug. 1830. (carré14, tegenover carré 12, dalle in slechte staat)

-**Joseph Charras, generaal (FR)**. Opschrift in de Guide. (carré 3, tegenover carré 51, tombe met hekje)

-**Pierre-Étienne Chopard (niets)**, apotheker: Opschrift in de Guide.

-**Jean-Dupuy de Dienne (niets)**. Bij het 29e dragons vanaf 1799. Gewond te Marengo, wachtmeester in 1801. Hij gaat in 1806 naar de cheveau-légers van de koninklijke Garde van Napels. Onderluitenant (1807), luitenant (1809), adjudant-majoor (1810), kapitein (1812). Hij si bij de 13e chasseurs 1a cheval in 1814. Chef escadron op 3 april 1814. Hij doet mee aan de campagnes van Italië en van Napels (jaar VII-1807), van Spanje (1808-1813) en in Frankrijk (1814). (stèle, carré 27, tegenover carré 26)

-**Louis-François Heulz (niets)**. Dient bij de 20e dragons, onderluitenant (1807), luitenant (1808), kapitein (1812). Dient in Polen, in Spanje (1809-1813). Is gewond te Namen in 1815. (stèle varré 12, tegenover carré 13)

-**Jacques Malassagne (FR)**, dient in de Garde der Consuls (1802), gaat naar het 1e tirailleurs-grenadiers (1809), kapitein adjudant-majoor bij het 4e tirailleurs, gewond te Dresden in 1813. (carré b, kolom met buste er op)

-**Jean-Michel-Marie Prévot of Prévost (niets)**. Luitenant bij het 5e artillerie à pied, dient in Rusland. Kapitein, daarna chef bataljon bij het 4e artillerie à pied in 1813. Gevangen genomen te Dresden in dec. 1813. Opschrift in de Guide. (dalle langs de linkermuur bij de ingang, concessie no.42)

-**Dennis Terreyre, generaal (FR)**. Als kolonel commandeert hij het 27e dragons, divisie Bourcier in Oostenrijk. Generaal en met pensioen in 1806. Baron van het Empire in 1808. Opschrift in de Guide. (langs de muur aan de linkerkant van de ingang, voor het monument van Chopard)

Combronde 209 G3	45°58'48.00 N 03°05'15.80 O	a.1. Place du Marché: een Egyptische fontein , gebouwd in 1849 ter herinnering aan generaal Desaix . Het water komt uit de mond van Osiris. Beneden aan een medaillon van zijn zoon Horus. Aan een kant leest men: Opschrift in de Guide. Aan de andere kant de woorden, die door de stervende generaal Desaix gezegd zouden zijn: Opschrift in de Guide.
Dorat 210 G4	45°52'49.10 N 03°29'44.50 O	a.1. Het chateau Barante behoort aan de nakomelingen van Claude (FR) en zijn zoon Proper Brugière de Barante (FR) . In het park het standbeeld van de zoon. Hij rust in de kapel, eveneens in het park. Claude Brugière de Barante, prefect van Lemans van 1800-1810, liet de weg over de Simplonpas bouwen. Hij werd baron van het Empire in 1810. Zijn zoon Proper, auditeur de Staatsraad in 1806, onder-prefect te Bessuire in 1807, werd prefect van de Loire-Inférieure in 1813.
Moissat 210 B5	45°46'44.30 N 03°21'18.10 O	a.1. Het Gemeentelijk kerkhof: de sepulture van Robert de Marilhac (FR) . Hij dient als 2 ^e luitenant bij de 4 ^e artillerie à pied in Egypte (1798-1801). In 1806 komt hij als kapitein bij het artillerie à cheval van de Keizerlijke Garde en dient in Polen. Chef escadron bij het 6 ^e artillerie à cheval in 1807. Hij doet de campagne van Spanje (1808-1812). Majoor in 1811, kolonel in maart 1812. Hij dient in Rusland, daarna gewond te Leipzig. Baron van het Empire in 1813, hij dient in Frankrijk in 1814. Opschrift in de Guide. (tombeau met een hekje, een ensemble van 5 stenen dalles en een stèle met zijn wapen, in de hoofdallee tegenover het centrale kruis van dit kerkhof)
Riom 209 H4	45°53'34.30 N 03°06'51.60 O 45°53'38.60 N 03°06'40.50 O 45°53'38.10 N 03°06'54.30 O 45°53'37.70 N 03°06'59.60 O	a. WOONHUIS a.1. 12, rue Croisier . Hier is geboren François Crozier (FR) , kapitein, aide de camp van generaal Bonaparte vanaf okt. 1797. Gestorven in de woestijn van Katieh door een verwonding, opgelopen bij Acre. b. MONUMENT b.1. Place J.-B.-Clément een fontein ter herinnering aan generaal Desaix . Opggericht in 1803 op de Place Dauphine te Parijs (werk van Percier et Fontaine). In 1905 wilde de minister van Beaux-Arts, Clémentel, gedeputeerde en burgemeester van Riom, deze fontein naar zijn stad laten brengen. Een handelaar betaalde het vervoer per vrachtwagen en gaf daarmee zijn naam aan dit plein. b.2. Rue de l'Hôtel-de-Ville, in het Stadhuis een buste van kapitein Crozier . In de zaal der Bevrijding bevinden souvenirs omtrent generaal Desaix. c. MUSEUM c.1. 14, Rue de l'Hôtel-de-Ville, in het musée Francisque-Mandet: - een schilderij van Jean-Baptiste Régault 'Desaix mourant' . - het portret van Pierre-Victor Malouet (NED) , politicus. Gedeputeerde van Tiers-État in 1789. Hij emigreert iets later. Komt terug in 1803. Hij wordt maritiem prefect van Antwerpen.

	45°53'48.70 N 03°06'18.70 O	<p>Hij ontwikkelt het arsenaal en andere bouwwerken. Baron van het Empire in 1810 en meester der rekwesten. Hij gaat in exil in Touraine in 1812 omdat hij tegen de campagne naar Rusland was.</p> <p>-de marmeren bustes van Charles-François Le Brun, schatbewaarder en Derde Consul, en zijn zoon Anne-Charles Le Brun, generaal. Hij vangt te Marengo op in zijn armen de stervende generaal Desaix (werk van François Le Masson)</p> <p>-een klein ruiter standbeeldje van kapitein Duroc, aide de camp van generaal Bonaparte tijdens de campagne in Italië (door J.-E.-Meissonier)</p> <p>d.KERKHOF</p> <p>d.1.Op het Gemeentelijk kerkhof in het nw van de stad:</p> <p>-Jean Grenier (FR+FR+foto graf), gedeputeerde, ridder van het Empire in 1808, procureur-generaal te Riom in 1809, baron van het Empire in 1811. (imposant monument met een bas-reliëf er op)</p> <p>-Bravy-Joseph Molin (niets). Luitenant in 1809 bij de 5e artillerie à cheval. Hij gaat bij het 1e artillerie à cheval van hetzelfde leger in 1810. Kapitein bij de 9e artillerie à pied in 1812. Hij is betrokken bij het maken van wapens te Charleville. Op 1 okt. 1812 gaat hij naar het regiment artillerie à cheval van de Keizerlijke Garde. Daarna chef escadron op 12 maart 1814. Hij doet mee aan de campagnes in Duitsland (1809), Rusland (1812), Saksen (1813) en Frankrijk (1814). (tombe aan het eind van het oude deel, langs de buitenmuur)</p> <p>-Guillaume Sadourny (niets), kapitein der infanterie, lid van het Legion d'honneur. Opschrift in de Guide. (dalle met een hoge stèle er op, met een hekje, langs de buitenmuur)</p>
Saint-Rémy-de-Chagnat 228 A3	45°30'42.80 N 03°19'07.40 O	<p>a.1. Op het Gemeentelijk kerkhof de tombe van Augustin-Marie-Melcior de Matharel (FR). Begonnen bij de 8e hussards in 1801. Hij wordt onder-luitenant bij het 22e chasseurs à cheval in 1803. Hij dient in Oostenrijk, Pruisen, Polen. Aide de camp van generaal Latour-Mauborg in Spanje. Kapitein in 1809. Hij dient in Oostenrijk en Rusland. Chef escadron in 1813. Hij wordt adjudant-commandant na Wachau: Opschrift in de Guide. (ensemble van 5 dalles met een hekje, rechts van de ingang in de richting van de kerk)</p>
	45°30'11.30 N 03°20'05.00 O	<p>a.2.Het chateau de Pasredon werd eigendom van Augustin de Matharel. Hij stierf er op 8 febr. 1843. (nu is het een hotel)</p>
Thuret 210 A3	45°58'13.80 N 03°15'24.60 O	<p>a.1. In het Stadhuis, op de beneden verdieping, links van de ingang, moderne portretten van generaal Jean-Baptiste-Charles Baurot (FR). Kapitein in 1793, brigade generaal in nov. 1813. Op een van de portretten staat de generaal en-profile, op de andere met een houten been als gevolg van verwondingen opgelopen bij de slag bij Toulouse. Opschrift in de Guide.</p>
Varenes-sur-Morge 209 H4	45°56'35.00 N 03°10'53.60 O	<p>a.1.Gemeentelijk kerkhof de tombe van generaal François Simmer (FR). Opschrift in de Guide.</p>

		(stèle, langs de muur, rechterhoek bij de ingang, met een hekje)
Viverols 229 F4	45°26'01.00 N 03°53'00.50 O = midden dorp	a.1. In het musée Terrasse , de parochiezaal, verscheidene werken van de lokale kunstenaar Louis Terrasse (1860-1938). 'Le Passage des Alpes', reproductie van een schilderij van David. En 'Rivoli' en 'Napoléon devant Ratisbonne', werken op basis van marmer, parelmoer en ivoor van 1908-1913.

16-9-2021 10:12

NED = artikel erbij gevonden in het Nederlands

FR = artikel erbij gevonden in het Frans

DUI = artikel erbij gevonden in het Duits

ENG = artikel erbij gevonden in het Engels

Niets = geen artikel er bij gevonden, niets van belang